

Sygn. akt **XX GC 579/13**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lipca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XX Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Baran
Protokolant:	Sylwia Rosińska

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2014r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy ze skargi (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.**

przeciwko **R. W.**

o uchylenie wyroku sądu polubownego

orzeka:

1. oddala skargę;
2. zasądza od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz R. W. kwotę 1 217 zł (jeden tysiąc dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Agnieszka Baran

Sygn. akt **XX GC 579/13**

UZASADNIENIE

W skardze wniesionej w dniu 18 czerwca 2013 roku skarżący (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniósł o uchylenie w całości wyroku Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. z dnia 21.03.2013r. wydanego w sprawie z powództwa R. W. przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. oznaczonej sygnaturą akt SA (...) oraz o zasądzenie zwrotu poniesionych kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił naruszenie podstawowych zasad postępowania przed sądem polubownym poprzez przeprowadzenie postępowania dowodowego w sposób wadliwy i niekompletny, z uchybieniem reguł logicznego rozumowania oraz niezasadne pominięcie dowodów wnioskowanych przez skarżącego. Naruszenie zasad porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej poprzez naruszenie zasady autonomii woli stron oraz stanowiącej jej przejaw zasady pacta sunt servanda, a nadto zasady wolności gospodarczej, zgodnie z którą zobowiązanie stanowi więź łączącą zobowiązanego i podmiot wobec którego jest on zobowiązany poprzez nieuprawnione uznanie przez sąd polubowny, że zobowiązanym na podstawie stosunku zobowiązaniowego łączącego dwa podmioty jest podmiot trzeci – niezwiązany z przedmiotowym stosunkiem zobowiązaniowym, naruszenie prawa materialnego właściwego dla oceny stosunku prawnego, naruszenie zasady demokratycznego państwa prawa oraz wywodzących się z niej zasad pewności (zaufania) i bezpieczeństwa obrotu, naruszenie prawa do

sądu i związanej z nim zasady sprawiedliwego procesu. Skarżący podniósł, że sąd polubowny wydał wyrok w sprawie sporu nieobjętego zapisem na sąd polubowny oraz, że sąd polubowny wydał wyrok w sprawie sporu, który nie mógł być rozstrzygnięty przez sąd polubowny (skarga k. 3 – 28).

W odpowiedzi na skargę przeciwnik skargi R. W. wniósł o oddalenie skargi oraz o zasądzenie od skarżącego na rzecz przeciwnika skargi kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Przeciwnik skargi podniósł, że spółka (...) Sp. z o.o. Spółka komandytowa nie przejęła od (...) Sp. z o.o., pomimo zawartej umowy przeniesienia własności nieruchomości, na siebie zobowiązania do wypłaty wynagrodzenia z umowy agencyjnej. Przeciwnik skargi podniósł, że postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone przez sąd polubowny w sposób wyczerpujący, wnikliwy i kompletny. Rozstrzygnięcie sądu polubownego zostało poparte analizą materiału dowodowego i jego oceną pod względem prawnym. Wyrok został wydany na podstawie ważnego, aktualnego i wiążącego strony zapisu na sąd polubowny. Z zapisów umowy i ustawy nie wynika, aby spór wynikły między stronami nie mógł być rozstrzygnięty przed Sądem Arbitrażowym w W. (odpowiedź na skargę k. 163 – 185).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 listopada 2007 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., jako zleceniodawca, zawarła z R. W., jako agentem, umowę agencyjną, na mocy której agent zobowiązał się do świadczenia usług na rzecz zleceniodawcy w zakresie wyszukiwania potencjalnych nabywców nieruchomości stanowiących własność zleceniodawcy położonych w województwie (...), na terenie powiatów: (...), (...), (...), (...), (...), (...) oraz (...), a następnie do pośredniczenia w zawieraniu umów sprzedaży nieruchomości pomiędzy zleceniodawcą a potencjalnymi nabywcami (pkt (...) i pkt (...) umowy agencyjnej). Agent zobowiązał się do wykonywania wszelkich czynności mających na celu doprowadzenie do zawarcia przez zleceniodawcę umowy lub umów sprzedaży nieruchomości, w szczególności do wskazania potencjalnych nabywców, jak również do umożliwienia zleceniodawcy kontaktu z nimi oraz udzielania zleceniodawcy wszelkich informacji i wyjaśnień (pkt (...) umowy agencyjnej). Z tytułu wykonywania zobowiązań przewidzianych umowie agentowi przysługiwało wynagrodzenie ustalone w zależności od ceny sprzedaży nieruchomości. Gdy zleceniodawca zawarł ostateczną i bezwarunkową umowę sprzedaży w formie aktu notarialnego agentowi przysługiwało wynagrodzenie obliczone według wzoru: $0,80 \times (\text{cena netto} \times \text{powierzchnia zbywanych nieruchomości} - 16.000 \times \text{powierzchnia zbywanych nieruchomości})$ PLN. Strony założyły sprzedaż nieruchomości o areale nie mniejszym niż 500 ha za cenę nie niższą niż 16.000 zł netto za 1 ha powierzchni (pkt (...) umowy agencyjnej). W pkt (...) umowy agencyjnej strony agent wyraził zgodę na przeniesienie przez zleceniodawcę jego praw lub obowiązków wynikających z umowy na inną spółkę Grupy (...). W pkt (...) umowy agencyjnej strony ustaliły, że wszelkie spory wynikające z niniejszej umowy lub powstałe w związku z nią będą poddawane pod rozstrzygnięcie przez Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W., zgodnie z regulaminem tego sądu obowiązującym w danym czasie. Wszelkie zmiany lub uzupełnienia do umowy wymagały zachowania formy pisemnej i podpisów prawidłowo upoważnionych przedstawicieli stron pod rygorem nieważności (pkt 9.6 umowy agencyjnej).

Dowód: umowa agencyjna k. 90 – 93, k. 188 – 196.

Jeżeli nabywania nieruchomości nie spełniała parametrów wielkości obszaru lub ceny za 1 ha, a zleceniodawca wyrażał wolę skorzystania z oferty, strony modyfikowały umowę agencyjną w zakresie wynagrodzenia agenta w drodze kolejnych aneksów do umowy. W dniu 9 września 2010r. strony podpisały aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 23 listopada 2007 roku, w którym ustaliły, że z tytułu świadczenia przez agenta usług dotyczących sprzedaży działek nr (...) w L. (KW (...)) wynagrodzenie agenta wynosić będzie (...) ceny sprzedaży jednego metra kwadratowego nieruchomości pomniejszonej o 25 zł po pomnożeniu otrzymanego wyniku przez 246185 metry kwadratowe powierzchni. Wynagrodzenie agenta podlegało podwyższeniu o podatek VAT.

Dowód: aneksy do umowy k. 95 – 97v, k. 205 – 210.

W piśmie z dnia 11 lipca 2010r. R. W. poinformował (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. o potencjalnym nabywcy nieruchomości położonej w L., stanowiącej działki rolne o numerach ewidencyjnych (...) o łącznej powierzchni 24,61 ha, dla których Sąd Rejonowy w Lubinie prowadzi księgę wieczystą Nr (...). Potencjalnym nabywcą wskazanej

nieruchomości był S. W.. W piśmie z dnia 11.07.2010r. R. W. zaproponował nową wysokość wynagrodzenia agenta ustalonego jako nadwyżki ponad 25 zł netto za 1 m⁽²⁾ sprzedawanej nieruchomości pomniejszona o (...), nie mniej jednak niż 1 zł za 1 m⁽²⁾. W przypadku, gdyby nadwyżka nie wystąpiła przeciwnik skargi zaproponował prowizję w wysokości (...) ponad 25 zł za 1 m⁽²⁾. Nabywca nieruchomości przedstawiony przez R. S. W. ostatecznie nie nabył nieruchomości położonej w L.. Pomiędzy S. W. a (...) Sp. z o.o. spółką komandytową z siedzibą w W. została zawarta jedynie przedwstępna umowa sprzedaży.

Dowód: pismo k. 98 – 98v, umowa przedwstępna sprzedaży nieruchomości k. 268 – 271 akt sądu polubownego o sygn. SA (...).

W dniu 28 września 2010r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. przeniósł na spółkę (...) Sp. z o.o. Spółkę komandytową z siedzibą w W. własność nieruchomości położonej w L., powiecie (...), województwie (...), składającej się z działek o numerach (...) o łącznym obszarze 24 ha 61 a 85 m², dla której Sąd Rejonowy w Lubinie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...). Zmiana właściciela nieruchomości została ujawniona w księdze wieczystej nr (...) w dniu 06.07.2011r.

Dowód: akt notarialny k. 118 – 120, odpis księgi wieczystej k. 127 – 143, k. 211 – 216 .

Kolejna oferta nabycia nieruchomości w L. została złożona przez R. W. w dniu 16 kwietnia 2011r. Nabywcą nieruchomości miała być K. S.. W dniu 12 września 2011r. (...) Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w W. zbyła na rzecz K. S. własność nieruchomości stanowiącej działki o numerach (...) położone w L., dla których jest prowadzona księga wieczysta Kw nr (...) za kwotę 7.300.000 zł.

Dowód: korespondencja e – mail k. 99 – 107, k. 217 – 234, k. 244 – 245, akt notarialny k. 121 – 126.

Z uwagi na sprzedaż nieruchomości położonej w L. stanowiącej działki o nr (...) R. W. wystawił w dniu 13.09.2011r. na rzecz (...) Sp. z o.o. Spółki komandytowej z siedzibą W. fakturę Vat nr (...) na kwotę 985.638,58 zł oraz na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. fakturę Vat nr (...) na kwotę 986.167,88 zł z terminami płatności 27.09.2011r. Przeciwnik skargi obliczył należne mu wynagrodzenie zgodnie z postanowieniami aneksu z dnia 9 września 2010r. do umowy agencyjnej. Spółki (...) Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. Spółka komandytowa odmówiły zapłaty należności wskazanych w fakturach (...).

Dowód: korespondencja e – mail k. 109 – 11, k. 235 – 242, k. 246 – 264, faktury k. 112 – 113, k. 265 – 266, k.268, k. 281 – 282, potwierdzenia odbioru k. 267, 289, korespondencja k. 270.

Spółki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. oraz (...) Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w W. odmówiły podpisania porozumienia, na mocy którego (...) Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w W. przejęłaby na siebie wszystkie prawa i obowiązki wobec agenta wynikające z umowy agencyjnej z dnia 23.11.2007r. w odniesieniu do nieruchomości które (...) Sp. z o.o. Spółka komandytowa nabyła od (...) Sp. z o.o.

Dowód: porozumienie k. 108, k. 343, k. 278, korespondencja e – mail k. 103 – 107, k. 155 – 159.

Zgodnie z § 37 ust. 1 Regulaminu Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W., obowiązującego od dnia 1 stycznia 2007 roku, Zespół (...) rozstrzyga według własnego przekonania o wnioskach dowodowych stron. Zespół (...) może w szczególności przeprowadzić dowód z dokumentów, oględzin, z przesłuchania świadków, stron, z opinii biegłych, a także inne dowody, jakie uzna za niezbędne dla wyjaśnienia sprawy. Zespół (...) może także żądać od stron dostarczenia biegłemu odpowiednich informacji oraz przedstawienia lub udostępnienia do zbadania dokumentów lub innych przedmiotów.

W myśl § 37 ust. 3 zdanie 1 Regulaminu Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. Zespół (...) ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważania zebranego materiału.

§ 39 ust. 1 Regulaminu Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. stanowi, że przewodniczący zamyka rozprawę, gdy Zespół (...) uzna sprawę za dostatecznie wyjaśnioną lub uzna, że strony mogły wyczerpująco przedstawić okoliczności, które uważają za istotne dla obrony swoich praw.

W myśl § 43 Regulaminu Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. wyrok powinien zawierać m. in. rozstrzygnięcie o wszystkich żądaniach pozwu oraz o żądaniach zgłoszonych w toku postępowania wraz z uzasadnieniem obejmującym motywy, którymi Zespół (...) kierował się przy wydaniu wyroku.

Okoliczność bezsporna.

W dniu 23 lutego 2012 roku R. W. wniósł do Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. pozew przeciwko (...) Sp. z o.o. Spółce komandytowej z siedzibą w W. o zapłatę kwoty 50.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28.09.2011r. tytułem wynagrodzenia agenta za sprzedaż nieruchomości położonych w L. stanowiącej działki ewidencyjne nr (...). Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt SA (...). Postanowieniem z dnia 23 lipca 2012 roku Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. odrzucił pozew uznając, że (...) Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w W. nie była związana zapisem na sąd polubowny.

Dowód: pozew k. 2 – 6 akt sądu polubownego o sygn. SA (...), postanowienie k. 153 – 155 akt sądu polubownego o sygn. (...).

W dniu 16 sierpnia 2012 roku R. W. wniósł do Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. pozew przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. o zapłatę kwoty 100.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28.09.2011r. do dnia zapłaty tytułem części wynagrodzenia za pośredniczenie w sprzedaży nieruchomości położonej w L. stanowiącej działki ewidencyjne nr (...) na podstawie umowy agencyjnej z dnia 23.11.2007r., zmienionej aneksem do umowy z dnia 09.09.2010r. oraz o zasądzenie kosztów postępowania arbitrażowego. Powód przedstawił dowody w postaci dokumentów załączonych do pozwu.

Dowód: pozew wraz z załącznikami k. 2 – 98 akt sądu polubownego o sygn. SA (...), pozew k. 85 – 89.

W odpowiedzi na pozew (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania arbitrażowego. Pozwany wniósł o przeprowadzenie dowodu z dokumentu umowy przeniesienia własności nieruchomości położonej w L., stanowiącej działki gruntu nr (...) z dnia 12.09.2011r., sporządzonej przed notariuszem E. G. za Repertorium (...), której kopię załączył do odpowiedzi na pozew.

Dowód: odpowiedź na pozew z załącznikiem k. 116 – 128 akt sądu polubownego o sygn. SA (...), k. 74 – 75.

W pismach procesowych z dnia 7 grudnia 2012r. oraz z dnia 15.02.2013r. pozwany (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wniósł o przeprowadzenie dowodu z dokumentów w postaci: umowy agencyjnej z dnia 23.11.2007r., aneksów do umowy agencyjnej z dnia 28.07.2008r. i z dnia 05.02.2009r. oraz z dnia 09.09.2009r., księgi wieczystej KW nr (...), korespondencji e – mail, postanowienia komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Pułtusku z dnia 21.08.2012r., oferty nabycia nieruchomości, KRS pozwanego, aktu notarialnego Rep. A (...), umowy przedwstępnej z dnia 27.09.2010r. oraz dowodu z zeznań świadków K. M., K. C. oraz N. H..

Dowód: pisma pozwanego z załącznikami k. 259 – 271, k. 277 – 285 akt sądu polubownego o sygn. SA (...), k. 60 – 73.

Po wyborze Zespołu (...) na rozprawie w dniu 21 lutego 2013 roku sąd arbitrażowy przeprowadził dowód z zeznań świadków K. M., K. C. oraz N. H.. Sąd arbitrażowy oddalił wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z zeznań

świadków K. S., D. S. oraz P. Ś.. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Zespół (...) uznał sprawę za dostatecznie wyjaśnioną i zamknął rozprawę.

Dowód: protokół rozprawy k. 291 – 295 akt sądu polubownego o sygn. SA (...), pismo procesowe powoda k. 158 – 159 akt sądu polubownego o sygn. SA (...), protokół rozprawy k. 55 – 59, k. 326 – 330, pismo procesowe powoda k. 76 – 84.

W dniu 21 marca 2013 roku Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. zasądził od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz R. W. kwotę 100.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13.10.2011r. do dnia zapłaty oraz obciążył pozwaną spółkę kosztami postępowania arbitrażowego. W uzasadnieniu wyroku sąd arbitrażowy wskazał, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że pomiędzy powodem a pozwanym została zawarta umowa agencyjna, która wielokrotnie była zmieniana aneksami, w tym aneksem z dnia 9 września 2010 roku dotyczącym pośredniczenia przy sprzedaży nieruchomości stanowiącej działki nr (...) położonych w L.. Zespół (...) dokonując wykładni gramatycznej aneksu uznał, że aneks nie dotyczył konkretnej osoby, lecz wszystkich potencjalnych nabywców przedstawionych przez powoda. Sąd arbitrażowy ustalił, że powód świadczył usługi pośredniczenia na rzecz pozwanej spółki oraz Grupy (...), którym powód przedstawił nabywcę nieruchomości w L.. Sąd arbitrażowy nie dał wiary wyjaśnieniom pozwanego co do faktu zawarcia na spotkaniu w kwietniu 2011r. ustnej umowy agencyjnej pomiędzy powodem a spółką (...) Sp. z o.o. Sp. k. Zwrócił uwagę na sprzeczność w zeznaniach świadka N. (...)H.'a z pozostałym materiałem dowodowym. Wyjaśnił, że nie dał wiary zeznaniom świadka K. C. w części w jakiej były one wewnętrznie sprzeczne. Ustalił, że strony postępowania w ramach współpracy darzyły się zaufaniem, co znajdowało wyraz w nadmiernie swobodnym podejściu do kwestii regulowania jej podstaw formalno – prawnych. Sąd arbitrażowy na podstawie zebranego materiału dowodowego doszedł do przekonania, że strony łączyła umowa agencyjna, która nie została wypowiedziana przez żadną ze stron, a w wyniku działań powoda nieruchomość została sprzedana, wobec czego zgodnie z art. 761 k.c. powodowi należało się umówione wynagrodzenie. Ocena prawna podyktowana była również zasadami słuszności. Wyrok Sądu Arbitrażowego z dnia 21.03.2013r. został opatrzony klauzula wykonalności na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 26 kwietnia 2013 roku wydanego w sprawie o sygn. akt XX GCo 120/13.

Dowód: wyrok k. 36 – 54, k. 331 – 346, postanowienie k. 347 – 347v, wyrok z uzasadnieniem k. 302 – 317 akt sądu polubownego o sygn. SA (...).

W dniu 16 maja 2013 roku R. W. złożył w Sądzie Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. pozew przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. o zapłatę kwoty 885.638,58 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28.09.2011r. tytułem wynagrodzenia za pośredniczenie w sprzedaży nieruchomości położonej w L. stanowiącej działki ewidencyjne nr (...). Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt SA (...). Wyrokiem z dnia 13 lutego 2014 roku Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. zasądził od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz R. W. kwotę 885.638,58 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 października 2011r. do dnia zapłaty oraz obciążył (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. kosztami postępowania arbitrażowego.

Dowód: pozew k. 2 – 16 akt sądu polubownego o sygn. SA (...), wyrok k. 657 – 673 akt sądu polubownego o sygn. SA (...), k. 374 – 382, zapis rozprawy k. 386 – 392.

Czyniąc powyższe ustalenia Sąd oparł się na twierdzeniach stron wyraźnie przyznanych bądź niezaprzeczonych przez przeciwnika (art. 229 k.p.c. i 230 k.p.c.) oraz zaoferowanym przez nie materiale dowodowym, na który złożyły się niekwestionowane co do ich autentyczności kopie dokumentów poświadczone za zgodność z oryginałami. Okoliczności faktyczne w niniejszej sprawie zostały potwierdzone środkami dowodowymi w postaci dokumentów załączonych do akt sprawy. Nie wzbudziły one zastrzeżeń, co do swej mocy dowodowej, gdyż zarówno powód jak i pozwany nie zaprzeczali ich rzetelności, a Sąd nie znalazł przyczyn, by powziąć wątpliwości w zakresie ich treści z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga jako niezasadniona podlegała oddaleniu w całości.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, że stan faktyczny sprawy nie był sporny między stronami. Spór między stronami sprowadzał się w istocie do oceny prawnej tak ustalonego stanu faktycznego, a mianowicie do oceny czy Sąd Arbitrażowy wydał wyrok z naruszeniem podstawowych zasad postępowania przed sądem polubownym poprzez przeprowadzenie postępowania dowodowego w sposób wadliwy i niekompletny, z uchybieniem reguł logicznego rozumowania oraz niezasadne pominięcie dowodów wnioskowanych przez skarżącego (art. 1206 § 1 pkt 4 k.p.c.), czy wydany wyrok sądu polubownego jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c.), w tym z zasadą autonomii woli stron, zasadą pacta sunt servanda, zasadą wolności gospodarczej, zasadą, zgodnie z którą zobowiązanie stanowi więź łączącą zobowiązanego i podmiot wobec którego jest on zobowiązany (zasadą natury stosunku zobowiązaniowego), zasadą prawa materialnego właściwego dla oceny stosunku prawnego, zasadą demokratycznego państwa prawa oraz zasadą pewności (zaufania) i bezpieczeństwa obrotu, zasadą sprawiedliwego procesu, czy sąd polubowny wydał wyrok w sprawie sporu nieobjętego zapisem na sąd polubowny (1206 § 1 pkt 3 k.p.c.), czy wyrok został wydany w sprawie sporu, który nie mógł być rozstrzygnięty przez sąd polubowny (1206 § 2 pkt 1 k.p.c.).

Skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego ma charakter kasatoryjny (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 1961r., 2 Cr 532/59, PiP 1962, nr 2), z czego wynika, że sąd, przed którym toczy się postępowanie, nie orzeka merytorycznie, może natomiast oddalić skargę lub uchylić wyrok wydany przez sąd polubowny. Art. 1206 k.p.c. wskazuje enumeratywnie przyczyny stanowiące podstawę do wniesienia skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. Podstawą żądania uchylenia wyroku sądu polubownego zgodnie z powołanym przepisem jest m. in. wydanie wyroku przez sąd polubowny w sprawie sporu nieobjętego zapisem na sąd polubowny lub wyrokowanie poza zakres takiego zapisu (art. 1206 § 1 pkt 3 k.p.c.), naruszenie podstawowych zasad postępowania przed sądem polubownym wynikających z ustawy lub określonych przez strony (art. 1206 § 1 pkt 4 k.p.c.), wydanie wyroku w sprawie sporu, który według ustawy nie mógł być rozstrzygnięty przez sąd polubowny (art. 1206 § 2 pkt 1 k.p.c.) oraz sprzeczność wyroku sądu polubownego z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (kart. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c.).

W pierwszym rzędzie skarżący podniósł zarzut naruszenia przez sąd polubowny podstawowych zasad postępowania przed tym sądem poprzez przeprowadzenie postępowania dowodowego w sposób wadliwy i niekompletny, z uchybieniem reguł logicznego rozumowania oraz niezasadne pominięcie dowodów wnioskowanych przez skarżącego. Zasady i sposób prowadzenia postępowania przed sądem polubownym, zgodnie art. 1148 k.p.c., mogą być uzgodnione między stronami, a w braku takiego uzgodnienia, sąd polubowny może prowadzić postępowanie w taki sposób, jaki uzna za właściwy. Podstawą uchylenia wyroku sądu polubownego może być niezachowanie wymagań co do podstawowych zasad postępowania przez takim sądem. Do takich zasad należy oparcie wyroku na ustalonym stanie faktycznym, co następuje po przeprowadzeniu postępowania dowodowego. Jedynie więc wtedy, gdyby sąd państwowy uznał, że takie postępowanie nie zostało w ogóle przeprowadzone lub przeprowadzone niekompletnie, albo w oczywisty sposób przeprowadzono je wadliwie, uchybiając regułom logicznego rozumowania, wiązania ze sobą faktów w łańcuchu przyczynowo-skutkowym, wybiórczego dopuszczenia dowodów w sprawie, przeprowadzenia dowodów tylko jednej strony, z niezasadnym pominięciem dowodów wnioskowanych przez stronę przeciwną itp., można byłoby uznać, że nie zostały zachowane wymagania, o których jest mowa w art. 1206 § 1 pkt 4 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1964 r., I CR 123/63; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2008 r., V CZ 42/08, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2012r., I CSK 286/11). Z akt postępowania prowadzonego pod sygn. SA (...) wynika, że skarżący (strona pozwana) zajmowała stanowisko i zgłaszała wnioski dowodowe na każdym etapie postępowania arbitrażowego, m. in. w odpowiedzi na pozew (k. 116 – 117), pismach procesowych (k. 259 – 266, k. 277 – 282 akt sądu polubownego) oraz na rozprawach z dnia 23.11.2012r. i z dnia 21.02.2013r. (protokół k. 156 – 157, k. 291 – 295 akt sądu polubownego), a wyrok sądu polubownego odzwierciedla swobodną inicjatywę dowodową pozwanego. Wbrew twierdzeniom skarżącego sąd polubowny nie pominął dowodów zgłoszonych przez niego w toku postępowania arbitrażowego. Na rozprawie w dniu 21.02.2013r. sąd arbitrażowy oddalił wnioski dowodowe zgłoszone przez przeciwnika skargi (powoda). Natomiast wnioski dowodowe zgłoszone przez skarżącego (pозwanego) zostały

w całości uwzględnione w toku postępowania polubownego, co znajduje odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku z dnia 21.03.2013r. Należy podkreślić, że sąd polubowny wydał orzeczenie na podstawie zaprobowanego przez strony regulaminu sądu arbitrażowego, przy zastosowaniu reguł postępowania w zakresie stosowania prawa procesowego i materialnego, w tym także co do przeprowadzenia dowodów w celu ustalenia stanu faktycznego odbiegających od reguł stosowanych w sądownictwie powszechnym. Zgodnie z § 37 Regulaminu Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. zespół arbitrów rozstrzygał o wnioskach dowodowych stron według własnego uznania, swobodnie oceniając przydatność zgłoszonych przez strony dowodów i twierdzeń dla ustalenia stanu faktycznego i wyrokowania. Sąd polubowny obszernie umotywował orzeczenie z dnia 21.03.2013r. Zaprezentowana motywacja nie narusza logicznych zasad rozumowania i wnioskowania. W tym miejscu należy wskazać, że rzeczą Sądu w toku postępowania o uchylenie wyroku sądu polubownego nie jest kontrola oceny materiału dowodowego dokonana przez sąd polubowny oraz prawidłowość uzasadnienia wyroku, albowiem niedopuszczalne jest badanie przez sąd powszechny czy sąd polubowny należycie rozstrzygnął sprawę pod względem faktycznym i prawnym. Sąd Okręgowy nie stwierdził zaistnienia w wyroku sądu polubownego z dnia 21.03.2013r. żadnej z przesłanek określonych w art. 1206 § 1 pkt 4 k.p.c., w konsekwencji nie można było postawić zarzutu naruszenia przez sąd polubowny podstawowych zasad postępowania przed tym sądem.

Odnosząc się do zarzutu skargi naruszenia klauzuli porządku publicznego (art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c.) należy wskazać, że zgodność z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej określa się mianem klauzuli porządku publicznego. Należy przy tym wspomnieć, iż sąd bada, czy zachodzą okoliczności wymienione w art. 1206 § 2 k.p.c. zawsze, niezależnie od faktu powołania się na nie przez stronę postępowania. Sąd orzekający w kwestii uchylenia wyroku sądu polubownego dokonuje w tym zakresie jego oceny z punktu najważniejszych zasad stanowiących fundament porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Sąd, do którego wniesiono skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego nie działa zatem jako sąd II instancji, uprawniony do merytorycznego badania sprawy z zastosowaniem przepisów prawa materialnego, lecz dokonuje oceny zaskarżonego wyroku jedynie w perspektywie naruszeń wskazanych w art. 1206 kodeksu postępowania cywilnego (por. wyr. SN z dnia 11 maja 2007r., I CSK 82/07, LEX nr 320021, Biul. SN 2007/11/12).

W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że na podstawowe zasady polskiego porządku prawnego składają się zarówno zasady wynikające z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak i podstawowe zasady poszczególnych dziedzin prawa (postanowienie SN z dnia 21 kwietnia 1978 r., IV CR 65/78, OSNC 1979, nr 1, poz. 12). Należy podkreślić, że jedynie normy bezwzględnie wiążące (*ius cogens*), i to te, którym przypisuje się podstawowe znaczenie, mogą uzasadniać odwołanie się do klauzuli porządku publicznego. Mogą to być normy o charakterze ustrojowym, materialnym lub procesowym, których rola w krajowym systemie prawnym musi być jednak szczególna. Stosowanie klauzuli porządku publicznego nie ma bowiem służyć korekcie wszelkich nieprawidłowości pojawiających się w orzecznictwie arbitrażowym, a ochronie integralności porządku publicznego.

Skarżący powoływał się na sprzeczność wyroku sądu polubownego z dnia 21.03.2013r. z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej poprzez sprzeczność wyroku z zasadą autonomii woli stron, naturą stosunku zobowiązaniowego, zasadą demokratycznego państwa prawa, zasadą pewności i bezpieczeństwa obrotu oraz zasadą sprawiedliwego procesu. Skarżący podnosząc zarzut sprzeczności wyroku sądu polubownego z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej szczegółowo podniósł się do merytorycznego rozstrzygnięcia. W ocenie Sądu sposób w jaki zostały zaprezentowane zarzuty w rzeczywistości zmierza do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy.

Sąd w całości podziela pogląd Sąd Apelacyjny w Warszawie z dnia 25.01.2013 roku (I ACa 374/12, niepubl., LEX nr 1286655), iż skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego nie jest środkiem odwoławczym, a nadzwyczajnym środkiem nadzoru judykacyjnego sądu państwowego nad działalnością sądu polubownego. Ma to ten podstawowy skutek, że sąd państwowy w zasadzie nie bada rozstrzygnięcia sądu arbitrażowego, a w szczególności nie kontroluje, czy ma on oparcie w faktach przytoczonych w jego uzasadnieniu, bądź czy zastosowano odpowiednie przepisy prawa materialnego. Sąd państwowy może tylko w wyjątkowych przypadkach, wskazanych przez przepisy ustawy interpretowane ściśle, uchylić wyrok sądu polubownego, skutkiem czego w razie wątpliwości należy dążyć do

utrzymania w mocy wyroku, aniżeli do jego uchylenia. Naruszenie prawa materialnego może być podstawą uchylenia wyroku sądu polubownego jedynie wtedy, gdy wyrok ten swą treścią uchybia podstawowym zasadom porządku prawnego. Należy bowiem pamiętać, że sąd arbitrażowy nie jest związany nie tylko przepisami postępowania cywilnego (art. 1184 § 2 k.p.c.), lecz także przepisami prawa cywilnego materialnego.

Klauzula porządku publicznego nie służy kontroli merytorycznej (zasadności) orzeczenia sądu polubownego. Zakaz kontroli merytorycznej takiego orzeczenia, związany jest z istotą stosowania klauzuli porządku publicznego. Przy jej stosowaniu nie chodzi bowiem o to, aby oceniane orzeczenie było zgodne ze wszystkimi wchodzącymi w grę bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, lecz o to, czy wywarło ono skutek sprzeczny z podstawowymi zasadami krajowego porządku prawnego (tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 25.06.2013r., I ACa 83/13, niepubl., LEX nr 1345551).

Argumentacja skarżącego, w kontekście sprzeczności wyroku sądu arbitrażowego z krajowym porządkiem prawnym, odnosi się w rzeczywistości do wykazania braku legitymacji procesowej biernej skarżącego w toku postępowania arbitrażowego. W istocie skarżący domaga się merytorycznego zbadania przez Sąd Okręgowy przedmiotu sprawy i wydania rozstrzygnięcia odmiennego niż wydane przez sąd polubowny, co w świetle obowiązujących regulacji prawnych jest niedopuszczalne. Sąd, do którego wniesiono skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego, nie działa jako Sąd II instancji, uprawniony do merytorycznego badania sprawy z zastosowaniem przepisów prawa materialnego, lecz dokonuje oceny zaskarżonego rozstrzygnięcia sądu polubownego jedynie w perspektywie naruszeń wskazanych w art. 1206 k.p.c. Skoro przy rozpoznaniu skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego zasadnie sądu powszechnego nie jest merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy wcześniej rozpoznanej przez sąd polubowny z wykorzystaniem przepisów prawa materialnego i procesowego, tym bardziej nie jest uprawniony sąd do czynienia nowych ustaleń faktycznych. Zarzut naruszenia prawa materialnego tylko wtedy może stanowić uzasadnioną podstawę uchylenia wyroku sądu polubownego, jeżeli naruszenie to jednocześnie stanowi uchybienie zasadom praworządności (por. wyrok Sadu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25.10.2005r., I ACa 1174/05, niepubl., LEX nr 196062). Wyrok sądu polubownego z dnia 21.03.2013r. nie może być uznany za sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku publicznego. Rozstrzygnięcie w nim zawarte zostało poparte stosowną analizą materiału dowodowego i jego oceny pod względem prawnym, czemu sąd polubowny dał wyraz w uzasadnieniu wyroku. W ocenie Sądu, brak jest podstaw do przyjęcia, aby przy wyrokowaniu doszło do naruszenia przepisów prawa materialnego. Nie może być również mowy, w ocenie Sądu, aby na skutek wydania wyroku przez sąd polubowny doszło do istotnego naruszenia naczelných zasad prawnych obowiązujących w Rzeczpospolitej Polskiej. W opinii Sądu fakt, iż skarżący nie podziela merytorycznej oceny rozstrzygnięcia jakie zapadło nie może być stawiane na równi z istotnym naruszeniem porządku prawnego. Z takim mielibyśmy do czynienia gdyby w ramach orzekania sąd polubowny naruszył normy prawne i orzekł wbrew ich treści, bądź w oparciu o nieistniejące normy prawne. Powyższe nie miało miejsca, zaś odmienne subiektywne zdanie skarżącego co do interpretacji przepisów nie daje podstaw do uchylenia wyroku sądu polubownego. Z tych też względów podniesiony zarzut naruszenia art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c. nie mógł być uznany za skuteczny.

Skarżący podniósł również zarzut wydania przez sąd polubowny wyroku w sprawie sporu nieobjętego zapisem na sąd polubowny. Skarżący nie kwestionował zatem istnienia i ważności zawartego w pkt 9.5 umowy agencyjnej zapisu na sąd polubowny. Stwierdził natomiast, że w zakresie żądania przez przeciwnika skargi wynagrodzenia za pośredniczenie w sprzedaży nieruchomości sąd polubowny nie był władny wydać rozstrzygnięcia. Sąd powszechny może uchylić wyrok sądu polubownego w zakresie spraw nieobjętych zapisem na sąd polubowny lub wykraczającym poza jego zakres jeżeli sprawy objęte zapisem na sąd polubowny dają się oddzielić od rozstrzygnięcia spraw nieobjętych tym zapisem lub wykraczających poza jego zakres. Z treść pkt 9.5 umowy agencyjnej wynika, że wszelkie spory powstałe między stronami, a wynikające z umowy lub powstałe w związku z nią, a zatem także spór dotyczący wynagrodzenia agenta, będą poddane pod rozstrzygnięcie sądu polubownego. W świetle treści pkt 9.5 umowy agencyjnej nie można wskazać spraw, które nie byłyby objęte zapisem na sąd polubowny, a które wynikały z treści umowy agencyjnej. Zarzut skarżącego dotyczący wydania przez sąd polubowny wyroku w przedmiocie sporu nieobjętego zapisem na sąd polubowny należy zatem uznać za nieuzasadniony.

Niezasadny jest również zarzut skarżącego, że spór zawisły między stronami nie mógł być rozstrzygnięty według ustawy przez sąd polubowny. Art. 1206 § 2 pkt 1 k.p.c. dotyczy przypadku, gdy zapis na sąd polubowny dotyczy sporu, który nie ma tzw. zdolności arbitrażowej określonej w art. 1157 k.p.c. Art. 1157 k.p.c. stanowi, że jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, strony mogą poddać pod rozstrzygnięcie sądu polubownego spory o prawa majątkowe lub spory o prawa niemajątkowe - mogące być przedmiotem ugody sądowej, z wyjątkiem spraw o alimenty. Tym samym zapis na sąd polubowny może być zawarty w zakresie wszystkich spraw mogących być przedmiotem ugody sądowej, niezależnie od majątkowego lub niemajątkowego charakteru praw, których dotyczą, z wyjątkiem spraw o alimenty (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r., III CZP 13/09, OSNC 2010, nr 1, nr 9). Sprawa o wynagrodzenie agenta z tytułu prowadzonych przez niego czynności agencyjnych, jako sprawa o prawa majątkowe niewątpliwie mogła być poddana pod rozstrzygnięcie sądu polubownego. Wbrew twierdzeniom skarżącego sąd polubowny nie wydał wyroku w sprawie oznaczonej sygn. akt SA (...) w sprawie sporu wynikłego pomiędzy przeciwnikiem skargi a spółką (...) Sp. z o.o. Sp. k., lecz w sprawie sporu powstałego pomiędzy skarżącym a przeciwnikiem skargi dotyczącym należnego przeciwnikowi skargi wynagrodzenia, który zgodnie postanowieniami umowy agencyjnej z dnia 23.11.2007r. był objęty ważnym i wiążącym strony zapisem na sąd polubowny.

Konkludując, zdaniem Sądu, brak jest podstaw do przyjęcia, że w niniejszej sprawie doszło do naruszenia klauzuli porządku publicznego, jak również że sąd polubowny wyrokował w sprawie sporu nieobjętego zapisem na sąd polubowny, który nie mógł być rozstrzygnięty przez sąd polubowny, jak również aby dopuszczono się naruszenia podstawowych zasad postępowania przed sądem polubownym. W świetle przytoczonych rozważań, Sąd doszedł do przekonania, że nie było podstaw do uchylenia wyroku sądu polubownego – Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. wydanego w dniu 21 marca 2013r., co uzasadniało orzeczenie jak w punkcie 1-szym sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o regulację art. 98 § 1, § 3 i §4 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. § 10 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013, poz. 490 j.t.) kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Sąd zasądził od przegrywającego proces skarżącego na rzecz wygrywającego przeciwnika skargi wynagrodzenie pełnomocnika przeciwnika skargi w stawce minimalnej, określonej w § 10 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, który stanowi, że stawki minimalne wynoszą w sprawach o uchylenie wyroku sądu polubownego - 1.200 zł powiększone o opłatę skarbową od udzielonego pełnomocnictwa – 17 zł.

SSO Agnieszka Baran